

LBRIS

We know
books

LEGENDA LUCEAFĂRULUI

EDIȚIA A II-a

Ilustrații de Teodor Buzu

Un împărat puternic avea o fată atît de frumoasă că, de cînd era copilă, veneau să o vadă oameni din apropiere și din depărtări. Și cine avea vreo durere era ușurat, cine era bolnav se însănătoșea, privind la fata cea frumoasă. Cu cît creștea, se făcea tot mai drăgălașe, tot mai încîntătoare și vestea ei se răspîndea în toate țările. Împăratul gîndi atunci în mîndria lui: e prea sus, ca să fie soția unui om, nimeni nu e vrednic de ea; e prea frumoasă pentru ochii altor oameni, nimeni nu trebuie s-o vadă; am să-i dăruiesc un palat și-o grădină, mai frumoase decît toate celelalte palate și grădini, să locuiească acolo.

În împărăția lui se afla Valea Galbenă, despărțită prin munți înalți de toate celelalte țări, și nimeni, fără de împăratul, nu-i știa drumul. Acolo a dus tot felul de meșteri și a clădit un palat cu totul și cu totul de marmură, acoperit

cu argint. Și în jurul palatului a făcut o grădină mare cu pomi de aur și flori de pietre scumpe, roșii, verzi, albastre. Iar jur împrejurul grădinii a pus să se ridice un zid mai înalt ca un turn și cu totul de oțel. Trei ani au lucrat meșterii, apoi, când totul a fost gata, împăratul și-a dus acolo fata și slujitoarele ei, să rămâie pînă la moarte. Și fata văzînd palatul cel minunat, grădina de aur și luminoasele flori de pietre scumpe, a cuprins gîtul tatălui și i-a mulțumit că i-a făcut dar o locuință atît de frumoasă, cum nu mai avea nimeni pe pămînt. Iar împăratul a poruncit slujitoarelor să împlinescă orice voie a domniței, dar niciodată să nu deschidă vreo fereastră, altminteri le omoară. Înainte să plece, a încuiat ușile cu șapte chei, ca nimeni să nu le deschidă și a pus la gura văii un balaur streaje, să nu lase pe nimeni să treacă.

S-a întîmplat însă că un fecior de împărat a auzit atît de mult de frumusețea minunată a domniței, că fără ea n-a mai vrut să trăiască. Zădarnic tatăl lui a adus cele mai mîndre fete ale împărăției, să-și aleagă din ele soție; feciorul a răspuns că nu vrea să ia pe nici una, fără numai pe fata de împărat; și dacă nu o dobîndește, atunci mai bine să moară. Bătrînul împărat s-a

întristat și a grăit către fecior: «ia din visteria mea aur și pietre scumpe cîte vrei, ia-ți și pe toți slujitorii mei cu tine, să ți-o aduci». Feciorul de împărat s-a înveselit, a pus să încarce în care toate comorile și a înarmat slujitorii, să-l urmeze. Dar nu știa drumul la Valea Galbenă și în toată împărăția nu-l știa nimeni. Atunci s-a dus cu tot alaiul la Sînta Miercuri și i-a grăit: «iubesc pe frumoasa fată de împărat și dacă nu o capăt, atunci trebuie să mor. Am pornit să o iau, dar nu cunosc drumul la Valea Galbenă». Și Sînta Miercuri s-a înduioșat de iubirea lui și i-a răspuns: «trimite înapoi călării toți și toate comorile; încălecă aici pe calul ăsta care fuge ca vîntul, ca fulgerul și ca gîndul și știe drumul la Valea Galbenă. Dar mai întîiu, va să treci prin Valea Amintirii; acolo să nu oprești și să nu descaleci, că apoi te vei căi». Atunci feciorul de împărat a prins inimă și a trimis înapoi pe toți călăreții și toate comorile. Apoi mulțumi Sîntei Miercuri și porni la drum. Străbătu el călare păduri și munți, trecu înot lacuri mari și inima lui era stăpînită de mîndra fată de împărat. Astfel ajunse la o vale frumoasă, care atît de minunat semăna cu grădina pîrintească, încît i se părea că e din nou acasă. Atunci își aminti de

împăratul cel bătrîn, cît de trist era la plecare și cu cîtă grijă trebuie să se gîndească la el. Cu cît zăbovea în acea vale, cu atît feciorul de împărat devenea mai trist, apoi descălecă și se așeză sub un copac. Atunci auzi cum frunzele copacilor grăiau între ele și-și povesteau că împăratul cel bătrîn s-a îmbolnăvit de inimă rea și e pe moarte. Feciorul se înspăimîntă tare, încălecă și călării repede spre casă. Cînd să ajungă la împărăția tatălui său, află că împăratul e sănătos și adastă, plin de nădejde, fericita înapoiere a fiului. Și iarăși începu tînărul să se gîndească la frumoasa fată de împărat și durere grea îl apasă că ascultase vorba frunzelor. Porni călare la Sfînta Vineri, ca să-i ceară ajutor. Ea îl certă că zăbovese în Valea Amintirii, cu toată că fusese oprit; dar la urmă îi dăruie o floare și-i zise: «dacă vezi în palat o fereastră deschisă, atunci aruncă floarea; dar pînă să ajungi acolo, va să străbați Valea Desnădejdiei, păzește-te să nu zăbovești acolo, altminteri ai să te căiești». Feciorul de împărat mulțumi, încălecă pe armăsar și porni voios. Cînd zări acum Valea Amintirii, dete pîneni calului și închise ochii pînă trecu departe. Apoi se bucură că a biruit primejdia și tot ce mai avea de făcut i se păru

ușor pe lîngă încercarea aceasta. Călări, așa, pînă seara, cînd se întunecă, ajunse iarăși în o vale. Acolo copacii erau atît de deși, încît nu puteai zări nici soarele, nici luna, și adesea crângile tăiau drumul calului. Și cînd feciorul de împărat fu în vale, se întristă, gîndindu-se la toate piedicile pe cari trebuia să le biruiască. Chiar dacă ar isbuti în lupta cu balaurul, cum ar putea să deschidă el ușile închise cu șapte chei și cum să se cațare pe zidul de oțel luciu, înalt ca turnul? Și dacă nu va isbuti și va fi nevoit să se depărteze de palatul minunat, fără să fi făcut vreo ispravă, nu va ajunge, în împărăția tatălui său, batjocura tuturor? Se opri, coborî de pe cal și se așeză sub un copac. În ramurile copacului sta un corb, care grăi feciorului de împărat: «prin zidurile de oțel n-a trecut nimeni niciodată și dacă te duci la palatul fermecat și te înapoiezi fără frumoasa fată de împărat, atunci vei fi de risul tuturor». Atunci feciorul de împărat se rușină; încălecă și călări repede înapoi acasă.

Dar pe cînd se înapoia la împărăție, toate grijile îl părăsiră și tare se căi că se lăsase prostiț de corb. Călări acum la sfînta maică Duminică, îi povesti tot ce se întîmplase și o rugă să-i ajute.

Sfânta Duminică îl certă că se oprise în Valea Desnădejdiei, în loc să o străbată repede cum fusese povățuit. Îi dăruie o pasăre și-i zise: «dacă vezi că fata cea frumoasă varsă o lacrimă, dă drumul pasărei acesteia să sboare». Feciorul de împărat se înveseli, încălecă și porni a treia oară spre Valea Galbenă. Cind zări Valea Amintirii, o străbătu repede și ținu ochii închiși, ca să nu poată vedea priveștița cea dragă ce-i amintea de grădina părintească a tatălui. Și înainte să ajungă la Valea Desnădejdiei, culese frunze și-și astupă urechile, ca să nu audă glasul corbului. Dete pinteni calului și străbătu cu bine valea. Acum prinse inimă și ce mai avea de făcut i se păru ușor, pe lângă cele îndeplinite. Și merse călare de dimineață pînă seara și de seara pînă dimineața și sosi la gura Văii Galbene, unde străjuia balaurul. Dihania avea pretutindeni, afară de coadă, o pavază de solzi tare ca oțelul și nici o armă nu o putea răzbate. Cind văzu pe feciorul de împărat, se pregăti să-l înghită; dar acesta se feri repede cu calul, înfipse sabia pînă în prăsele în coada balaurului și-l pironi țeapăn de stîncă. Pînă ce balaurul să scape de aici, feciorul de împărat cără bolovani și-i prăvăli de înăbuși dihania. Apoi călări voios în

Valea Galbenă, unde văzu palatul cu acoperiș strălucitor de argint și cu zidul de oțel.

Frumoasa fată de împărat trăise bucuros primul an în palatul ei, se desfătase la vederea stîlpilor de preț, a copacilor de aur și a florilor din felurite pietre scumpe. Dar, după un an, se întristă, și rămase în odăile ei, și nu vru să mai iasă afară în grădina cea strălucită. Și cind slujitoarele ei o întrebă ce-i lipsește și de ce e așa de tristă, ea răspunse: «e un an de cind sînt în palatul acesta, și cind am intrat aici era afară primăvară și acum trebuie să fie iarăși primăvară; eu însă nu mai pot să văd codrul verde și cîmpiile înflorite, pentru că țineți toate ferestrele închise, și de aceea am să mor». Atunci slujitoarele s-au speriat foarte, căci se temeau de furia împăratului, dacă nu i-ar asculta porunca, și se temeau și mai mult de minia lui, dacă frumoasa fată ar muri. Și o rugară mult să fie iarăși veselă. Fata de împărat însă nu le ascultă și nu gustă mîncare, nici băutură și se întristă atît de mult, încît frumusețea i se duse. Atunci slujitoarele se înspăimîntară și deschiseră fereastra odăii; păsările cîntau, cerul era albastru și poiana verde, și aerul proaspăt al primăverii pătrundea în

fost odat-un Împărat — el fu-ncă
În vremi de aur, ce nu pot să-ntorn,
Cînd în păduri, în lacuri, lanuri, luncă,
Vorbeai cu zeii, de sunai din corn.
Avea o fată dulce, mîndră, pruncă,
Cu cari basme vremile ș-adorn',
Cînd trece ea, frumoase flori se pleacă-n
Ușorii pași, în valea c-un mesteacăn.

În van i-o cer. Bătrînul se gîndește,
Prea e frumoasă, prea nu e de lume —
Mă mir cum cerul nu s-ademenește
Să scrie-n stele dulcele ei nume;
E rău poetul, care n-o numește,
Barbară țara, unde-al ei renume
Încă n-a-ajuns, și chipu-i răpitoriu
Nu-i de privirea celor muritori.

În vale stearpă, unde stînci de pază
 Înconjurau măreață adîncime,
 Clădi palat din pietre luminoase,
 Grădini de aur, flori de-ntunecime;
 Iar drumul văii pline de miroase
 Afar-de el nu-l știe-n lume nime —
 Acolo ș-a închis frumoasa fată
 Ca nici o rază-a lumii să n-o bată.

Sale-mbrăcate în atlas, ca neaua,
 Cusut în foi și roze vișinii —
 În mozaicuri strălucea podeaua,
 Din muri înalți priveau icoane vii;
 Fereasta-i oarbă, deși stă perdeaua,
 De-aceea-n sale ard lumini, făclii
 Și aerul, pătruns de mari oglinzi,
 E răcoros și de miroase nins.

O noapte-eternă prefăcută-n ziuă,
 Grădină de-aur, flori de pietre scumpe,
 Zefir trecea ca o suflare viuă
 Și-n calea lui el crenge grele rumpe.
 Cu-aripi de-azur, în noaptea cea tîrziuă,
 Copii frumoși ai albei veri se pun pe
 Boboci de flori, cînd ape lin se vaer,
 Sbor fluturi sclipitori, ca flori de aer.

Acolo-nchisă cu mai multe soațe,
 Ca ea copile și soții de joacă,
 În lumea ei sălbatic se răsfață,
 În străluciri viața ș-o îmbracă.
 A ei priviri sunt tinere și hoațe,
 Zîmbirea-i caldă buza-i stă s-o coacă —
 Și-n acest rai, în astă lume suavă
 De mulțămire se simțiă bolnavă.

Dar de a ei frumșeță fără seamăn
 Auzi feciorul de-mpărat Florin,
 Norocul lui cu-al ei îi pare geamăn,
 De-atunci un foc îl mistue în sin.
 «În van stau locului, stau să mă-ndeamăn
 Cu munca mea, cu dorul, cu-al meu chin».
 Pătruns de dorul neștiutei Verguri
 S-au dus să ceară sfat la sinta Miercuri.

Alai, convoi, — îi zise-atuncea sfînta,
 Napoi trimite, nu luă nimica,
 Și singurel te dă de-ți cată țînta,
 Căci strimt e drumul și e greă potica.
 Iă calul meu cel alb; el se avîntă,
 Ca gîndul zboară-n lume fără frică,
 Dar dacă vrei s-o afli, ține minte:
 Nu sta în valea-*aducerei a minte*.